

המזימות של ארדואן: האם טורקיה באמת יכולה לפלוש לישראל?

written by | נועה לזימי | 14.04.2026

על רקע המתרחשות בין טורקיה לישראל סביב הוצאת צווי המעצר נגד בכירים ישראלים, נשיא טורקיה רג'יפ טאיפ ארדואן שב ואיים השבוע כי כפי שארצו פעלה בנגורנו-קרבאך ובלוב, כך תוכל לפעול גם מול ישראל [?] ובלבד שתהיה חזקה דיה. זו הזדמנות לבחון את השאלות הבערות: האם יש אמת בדבריו, והאם אנקרה מסוגלת להציב איום צבאי ממשי על ישראל?

מהלך קרקעי טורקי

בפועל, מאז הפלישה לקפריסין ב-1974, טורקיה לא ביצעה פלישה קונבנציונלית רחבת היקף בסגנון של כיבוש טריטוריאלי מלא, אך כן קיימה מבצעים קרקעיים משמעותיים בסוריה ובעיראק. בסוריה ביצעה אנקרה פעולות רחבות היקף, עם שילוב של כוחות סדירים לצד גורמים מקומיים, וביססה נוכחות מתמשכת בצפון המדינה. בעיראק, מנגד, צעדיה היו מצומצמים יותר, וכללו חדירות עומק והקמת בסיסים.

הפעולה בשתי הזירות הללו, בשכנותיה של טורקיה, במדינות הגובלות בטורקיה, נועדה בראש ובראשונה להתמודד עם האתגר הכורדי, שנחשב לאיום ישיר על ביטחונה הלאומי. לעומת זאת, בלוב ובאזרבייג'ן התאפיינה המעורבות הטורקית בנוכחות צבאית מצומצמת יותר, שהתבססה על ייעוץ, הפעלת כטב"מים, אספקת ציוד ותמיכה בכוחות מקומיים, כולל שימוש בלוחמים סורים.

פלישה טורקית מהים

ומה לגבי תרחיש של פלישה ימית? הצי הטורקי הוא מהחזקים באזור, אך חדירה אמפיבית לישראל אינה סבירה מבחינה צבאית בתנאים הנוכחיים. תרחיש כזה מחייב שליטה ימית ואווירית לאורך זמן והנחתת כוחות בהיקף משמעותי. סיכויי ההצלחה של ניסיון כזה נמוכים מאוד, שכן הוא יענה במאמץ ישראלי משולב של חיל הים, חיל האוויר, מערכי ההגנה האווירית והמודיעין. תגובה שכזו תאפשר איתור מוקדם, תקיפה בעומק ובים וסיכול של הכוח הפולש, עוד לפני הגעתו לחוף.

עימות בין חילות האוויר

וישנו גם ההיבט האווירי. לחיל האוויר הישראלי יתרון מובהק על פני מקבילו הטורקי, הן בניסיון המבצעי והן באיכות הפלטפורמות. זאת, למרות מאמצי המודרניזציה של טורקיה בשנים האחרונות, לרבות שדרוג הצי האווירי וחתימה על עסקאות לרכישת מטוסי יורופייטר מאירופה. נכון לעת הזו, ולמרות דיווחים שונים, ארה"ב טרם מכרה לטורקיה מטוסי F-35.

בהיבט המבצעי, ישראל צברה ניסיון רב בזירות מורכבות, כולל תקיפות עומק מול מערכי נ"מ מתקדמים, כפי שהומחש באופן בולט בשתי המערכות האחרונות באיראן, בעוד טורקיה צברה ניסיון בעיקר בלחימה בעצימות נמוכה עד בינונית, בדגש על הפעלת כטב"מים ושילוב כוחות מקומיים. פער זה עשוי להשפיע על היכולת לאבטח ולנהל מהלך רחב-היקף מול יריב מתקדם. המשמעות ברורה: תרחיש של פלישה קרקעית או אמפיבית ישירה לישראל אינו סביר, לפחות בטווח הנראה לעין.

עם זאת, קיים סיכון משמעותי יותר מצד טורקיה להפעלת איום עקיף, באמצעות תמיכה בכוחות סוניים קיצוניים בזירה הצפונית. תרחיש זה גם עלה בהערכות ועדת נגל ביחס לנוכחות הטורקית בסוריה, ולאפשרות שגורמים מקומיים יגרמו להסלמה בזירה זו. המעורבות הטורקית בסוריה משתלבת באסטרטגיה עקבית להחלשת המילציות הכורדיות שנאוות נפשה. ייתכן שבעתיד תנסה טורקיה לבנות שלוחה מאורגנת בסוריה, שתפנה את האיום גם כלפי ישראל, אך נכון לעכשיו אין עדות למאמץ שיטתי כזה.

וצריך להביא בחשבון פרט נוסף: ככל שטורקיה מתכוונת להעמיק את הפריסה הביטחונית שלה בסוריה, ובפרט אם תשלב בכך גם כוחות סדירים, יגדל הסיכון לחיכוך מבצעי עם כוחות ישראלים הפועלים בזירה. מצב כזה עלול להוביל להסלמה לא מכוונת. אפשר להעריך, בהסתמך על דיווחים של גורמים ישראלים בדבר הקמת מנגנון ביטחוני למניעת חיכוך, כי שתי המדינות יפעלו לצמצום הסיכון ולהימנעות מהידרדרות. גם עתיד היחסים בין סוריה לישראל ישפיע גם על העימות העקיף מול טורקיה, שצפויה להעניק גיבוי למשטר בדמשק. בשלב הנוכחי, כך או אחרת, לא נראה שסוריה מעוניינת בהחרפה מול ישראל, ובכל מקרה המשך הנוכחות הצבאית בנקודות מפתח בסוריה, כולל כתר החרמון, היא כלי הרתעתי חשוב.

אם יש רצון ויש יכולת

עד כה הדיון התמקד ביכולות, בהנחה של קיומה של מוטיבציה לפעולה. אולם אין ודאות שלטורקיה אכן קיימת כוונה לאמץ קו תקיף שיאיים באופן ישיר על ישראל. זאת, בין השאר, בשל הלחץ הצפוי מצד נאט"ו ובעיקר מווישינגטון, וכן לנוכח פוטנציאל לתגובה ישראלית קטלנית, כפי שטהרן למדה על בשרה.

אם כן, נדמה שבטווח הקצר אין לייחס משקל יתר לאיום הטורקי, שנראה בעיקר כתגובה לעליית מעמדה האזורי של ישראל על רקע שיתוף הפעולה עם ארה"ב נגד איראן, וכן כתגובה להסלמה שטורקיה ביקשה למנוע משיקוליה שלה. עם זאת, בטווח הארוך אין לשלול התפתחות של איום ממשי, במיוחד בשל העמקת המעורבות הביטחונית והצבאית של אנקרה בסוריה וניסיונותיה לבסס נוכחות גם בזירה העזתית.

לא זו בלבד, אלא שתיאבוננו ההולך וגדל של הנשיא ארדואן למצב את טורקיה כמובילת העולם המוסלמי הסוני, ושאיותיו הנאו-עות'מניות, עלולים לגרום לו לנקוט צעדים תקיפים יותר מהרטוריקה הלוחמנית המוכרת. טוב תעשה ישראל אם תשמור על דריכות, ותעקוב בעניין אחר

ההתפתחויות מכיוון אנקרה.

פורסם בישראל היום, בתאריך 14 באפריל, 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.